

NARUSZYĆ SIĘ (10) *vb pf*

się (7), się (3).

a jasne.

inf naruszyć się (2). ◇ *fut* 3 sg naruszy się (1). ◇ 3 *pl* naruszają się (1). ◇ *praet* 3 sg m naruszył się (1). *n* naruszyło się (3). ◇ [3 *pl m pers* naruszyli się. ◇ *plusq* 3 sg n było się naruszeło.] ◇ *con* 3 sg *f* by się naruszyła (1). ◇ *part praet act* naruszywszy się (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI(XVIII) w.

1. Ulec zepsuciu, uszkodzeniu; osłabić (9) : [ktorego [piwa] nie mogły wydać, że się było naruszeło *InwMieszcz 1585 nr 272.*]

α. O zdrowiu i ciele ludzkim (3) :

naruszyć się komu (1): Wyrzucon potym [Jonasz] z żywotá Wielorybiego ná brzeg/ ták iż się mu zdrowia nie nárużyło ná żadnym człónku. *BielKron 92.*

W połączeniu szeregowym (1): Trunki ktoré [...] ktemu dobrze służą/ [...] Gdy syc w kim co zerwie/ náruży/ ábo vtłucze *SienLek 148v.*

Szereg: »naruszyć się, stargnąć się« (1): Nárużył się moy nędzny wzrok przed táką fregoścą/ Stárgnęło się oblicze me pozołkłą bládoścą *LubPs B5.*

a. O abstraktach (6) : Ale są niektorzi co ták rozumieją/ że się mniéanie o nich v ludzi nárużyło [qui existimationi suae parum consultum putent]/ ielli ci co iym przymowili/ tego/ ábo nieodwołią v fędzie⁸⁰/ ábo się zgoła niezáprzą. *ModrzBaz 99.*

naruszyć się czym (2): w pięci lat do zakonników S. Benedykta do kłaźtoru Káfynieńkiego dány był od rodzicow: [...] áby się iego młodość świeckim zmázáním y towarzysztwem nienárużyła. *SkarŻyw 200; SkarKazSej 696b.*

Szereg: »nie naruszyć się ani odmieniać« (1): Tákżec y ine spráwy co ich nie widamy/ Lecż iż pewną wiadomość wżędy o nich mamy. Nigdy się nie nárużą áni odmieniáją/ Ták soby vftáwicznie bez skázy miełkáią. *RejWiz 115v.*

α. O prawach, przymierzach itp.: złamać się (3) : Tho mowi Pan/ Ielli się może nárużyć vmowá moiá [Si irritum potest fieri pactum meum] ze dniem/ y vmowa moiá z nocą/ żeby nie był dzień *Leop Ier 33/20; SarnStat 601.*

Szereg: »osłabić się i naruszyć« (1): To práwo grzechámi/ á zwłázczá pierworodnym/ y grubością á niedbáłością/ [...] osłábiło się w ludziách y nárużyło. *SkarKazSej 696b.*

2. Rozgniewać się (1) : Dla czego pan Bog nárużyłwłfy się/ dzyecyę rozmáitemi ták nyemocámi/ yáko y nyebefpiecznościami/ náwyedząc będzyc. *GliczKsiąż D7.*

[*naruszyć się o co:* Day pobor zá mię y zá się: o to się nárużyli. y przytápiwłzy do Páná pytáli *SkarKaz 625 (Linde).*]

Ze zdaniem dopełnieniowym: Tę pánnę iż mu ią był Agámemnon wydárł/ Achilles wielce się nárużył/ ták iż tego mścić się chciał *HistTroj G3v.*]

Synonimy: **1.** osłabić się, stargnąć się; **2.** rozgniewać się.

Formacje współrdzenne cf RUSZAĆ.